

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa

Tel. centr. 551 77 00

Al. Solidarności 77

Fax 827 64 53

Warszawa, 11 października 2004 r.

36608

RPO-485620-VI/04/DN

Pan
Krzysztof Opawski
Minister Infrastruktury
Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymuje skargi i sygnały od obywateli oraz organów rejestrujących pojazdy w sprawie problemów z dokonaniem rejestracji pojazdu i wydaniem stałego dowodu rejestracyjnego pojazdu w związku z wdrożeniem nowego systemu rejestracji pod nazwą „Pojazd” oraz wprowadzeniem systemu Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców.

Skargi dotyczą w szczególności wydłużenia czasu obsługi interesantów zgłaszających pojazd do rejestracji oraz wydłużenia czasu oczekiwania na wydanie stałego dowodu rejestracyjnego, skutkującego w skrajnych (ale nie jednostkowych) przypadkach pozbawieniem obywateli możliwości korzystania z nabytego samochodu. Z informacji napływających do RPO wynika także, iż dostawy i instalacje sprzętu komputerowego i oprogramowania do obsługi nowych systemów zostały przeprowadzone niemalże w ostatniej chwili przed ich wdrożeniem, a pracownicy organów rejestrujących nie zostali należycie przygotowani i przeszkoleni w zakresie obsługi oprogramowania. Przy czym kwestionowana jest zarówno jakość sprzętu komputerowego, niedostateczna ze względu na przeznaczenie, jak i niedopracowany program obsługujący system, który nie przyjmuje niektórych danych i często się zawiesza.

Ponadto Rzecznik otrzymuje także niepokojące sygnały, iż niektóre organy rejestracyjne wstrzymują przeprowadzenie tzw. „migracji danych” do CEPIK-u ze względu na brak środków finansowych koniecznych do przeprowadzenia tej operacji lub niejasności, czy i kiedy środki te zostaną zwrócone z budżetu państwa. Według sygnałów z organów rejestracyjnych przeprowadzenie tej operacji wymaga wyłączenia pracy jednostek rejestrujących na kilka dni, co spowoduje dalsze opóźnienia w rejestracji pojazdów i skargi petentów. Jednocześnie wstrzymywanie migracji danych skutkuje wydłużeniem czasu oczekiwania obywateli - którzy złożyli wnioski o rejestrację przed wdrożeniem nowych systemów i otrzymali czasowy dowód rejestracyjny - na wydanie dokumentu stałego.

Między innymi w związku z tym problemem, Rzecznik otrzymuje także niepokojące sygnały, iż organy rejestrujące pojazdy - chcąc usprawiedliwić, zapobiec lub wyeliminować sytuację, gdy wskutek konieczności oczekiwania na wyprodukowanie przez PWPW stałego dowodu rejestracyjnego i wygaśnięcia terminu ważności dowodu czasowego, obywatel pozbawiony jest możliwości korzystania z własnego samochodu - podejmują różne, niekiedy pozaprawne działania. Jako przykład takich działań można podać wydawanie obywatelom zaświadczeń o przyczynach braku stałego dowodu rejestracyjnego, wydawanie kolejnych czasowych dowodów rejestracyjnych, do czasu wyprodukowania stałego dowodu, wydawanie czasowego dowodu rejestracyjnego na czas oczekiwania na wyprodukowanie wtórnika w sytuacji, gdy wydany wcześniej stały dowód rejestracyjny został skradziony, zagubiony lub zniszczony. Poza wątpliwościami, co do legalności takich działań, pozostaje jeszcze kwestia kosztów wydawania kolejnych dowodów czasowych i podmiotu zobowiązanego do ich ponoszenia. W tych okolicznościach z całą pewnością nie można kosztów wydania kolejnego dowodu czasowego przerzucać na obywateli.

Rzecznik Praw Obywatelskich ma świadomość, że problemy te częściowo związane są ze znaczącym zwiększeniem rejestrowanych samochodów sprowadzonych przez obywateli po dniu 1 maja 2004 r. z państw Unii Europejskiej, jednakże stoi na stanowisku, iż Państwo i organy władzy wykonawczej powinny uwzględnić taką sytuację w podejmowanych decyzjach o wprowadzaniu nowych systemów „Pojazd” i CEPIK, przewidzieć skutki, jakie mogą z tego wyniknąć oraz podjąć w odpowiednim czasie stosowne działania zapobiegające różnym niepożądanym zjawiskom, które - jak się okazało - wystąpiły. Zatem okoliczności te nie mogą stanowić żadnego usprawiedliwienia dla organów władzy wykonawczej, odpowiedzialnych za sprawne wprowadzenie obu systemów. Negatywne skutki szeregu nieprawidłowości, jakie ujawniły się w pierwszych dniach wprowadzenia systemów „Pojazd” i CEPIK, obciążają obywateli, którzy zarówno jako podatnicy, jak i właściciele rejestrowanych pojazdów ponoszą pełne finansowe koszty tych reform.

Nie jest zamiarem Rzecznika Praw Obywatelskich negowanie potrzeby wprowadzenia nowego systemu rejestracyjnego pn. „Pojazd”, jak również systemu CEPIK, jednakże sposób ich wprowadzenia budzi poważne wątpliwości i zastrzeżenia. Zważywszy na dotychczasowe negatywne doświadczenia związane z wdrażaniem systemu „Kierowca” oraz wprowadzeniem nowego systemu wydawania dowodów osobistych, można było oczekiwać, iż władze wykonawcze wyciągną wnioski i podejmą stosowne działania, aby nieprawidłowości i błędy nie powtórzyły się. Tak się jednak najwyraźniej nie stało.

Z punktu widzenia obywatela, bez znaczenia jest bowiem, kto jest producentem dokumentu, jakie czynności organy muszą wykonać, aby wydać dokument, awaryjność sprzętu i systemu komputerowego, czy też spory dotyczące kwestii, który podmiot zobowiązany jest do poniesienia kosztów migracji danych. Obywatele mają prawo oczekiwać szybkiego i sprawnego załatwienia sprawy przez organy do tego powołane, szczególnie, że czynności te są odpłatne.

Mając na względzie powyższe okoliczności, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tj. Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Ministra o wyjaśnienie Rzecznikowi Praw Obywatelskich z jakich przyczyn systemy „Pojazd” i CEPIK (pomimo kilkuletnich przygotowań) w wielu jednostkach rejestrujących pojazdy wdrożone zostały w ostatnich dniach września, czy i jak długo testowane było oprogramowanie oraz czy i jakie szkolenia były prowadzone dla pracowników organów rejestrujących. Istotne jest również wyjaśnienie dlaczego nie przewidziano żadnych regulacji przejściowych umożliwiających sprawne i bezproblemowe dla obywateli przejście na nowy system wydawania dowodów rejestracyjnych.

Oczekuję również na informacje Pana Ministra w sprawie działań podjętych przez resort infrastruktury w celu rozwiązania sygnalizowanych problemów.

Z poważaniem

Z upoważnienia

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich